

Parzyszek, Czesław

Cele nowej ewangelizacji

Warszawskie Studia Pastoralne 14, 40-56

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. CZESŁAW PARZYSEK SAC*

CELE NOWEJ EWANGELIZACJI THE OBJECTIVES OF THE *NEW EVANGELIZATION*

Odczytując znaki czasu, zarówno Jan Paweł II jak i Benedykt XVI nie tylko stawiali tezę o potrzebie odnowy świata, ale wskazywali na ważne dzieło, służące tej odnowie, którym jest nowa ewangelizacja. Nowa ewangelizacja przede wszystkim oznacza postawę chrześcijanina – jest aktem zaufania do Chrystusa, który czyni nowymi wszystkie rzeczy. Jest też aktem odwagi i entuzjazmu, aby zmieniać oblicze ziemi. Jest wreszcie radosnym świadectwem chrześcijan, że Ewangelia jest zawsze aktualna, lecz trzeba ją głosić z nowym zapałem i gorliwością, nowymi metodami i środkami, z uwzględnieniem nowych obszarów ludzkiego życia.¹ Styl życia wierzących potrzebuje autentycznej wiarygodności.

---

* Ks. prof. UKSW dr hab. Czesław Parzysek SAC – pallotyn i wykładowca w UKSW (kierownik katedry hagiografii), na Instytucie Teologii Apostolstwa (wicedyrektor) oraz w WSD w Ołtarzewie. Od 1981 r. pracuje w Zarządzie Prowincjalnym Księży Palotynów Prowincji Chrystusa Króla w Warszawie jako wyższy przełożony. Od 1996 r. jest konsultorem Komisji Episkopatu ds. Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego. Od 2002 r. jest członkiem Krajowej Rady Duszpasterstwa Powołań, a od 2008 jest członkiem Krajowej Rady Koordynacyjnej Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego w Polsce.

¹ Adhortacja Pawła VI, *Evangelii nuntiandi* i szereg przemówień Jana Pawła II na temat nowej ewangelizacji przyczyniły się do nowych publika-

Jan Paweł II twierdził, że nowa ewangelizacja jest konieczna z najbardziej zasadniczego, a nie tylko czysto sytuacyjnego powodu: „Rzeczywistym źródłem tego wyzwania [ewangelizacyjnego] są nie tyle różne sytuacje społeczne i kulturowe, z jakimi styka się on [Kościół] w dziejach, ile nakaz Jezusa Chrystusa zmartwychwstałego, określający samą rację istnienia Kościoła: «Idźcie na cały świat i głosście Ewangelię wszelkiemu stworzeniu!»” (Veritatis splendor 106).²

cji teologicznych. Nie brakuje ich również w języku polskim. Oto niektóre z nich: J. Salij, *Ewangelizacja: uwagi elementarne*, Znak 10 (1992), s. 4-16; *Nowa ewangelizacja*, kolekcja „Communio”, t. 8, red. L. Balter, S. Dusza, F. Mickiewicz, S. Stancel, Poznań 1993; *Nowa ewangelizacja odpowiedź na wyzwania obecnego czasu*, red. K. Góźdź, Lublin 1993; A. Lewek, *Nowa ewangelizacja w duchu Soboru Watykańskiego II*, t. I, Katowice 1995; K. Pawlina, *Nowa ewangelizacja i jej realizacja w Polsce po 1989 roku*, Warszawa 1995; W. Seremak, *Miłosierdzie Boże a nowa ewangelizacja. Znaki czasu*, Lublin 2001, s. 15-38; J. Przybyłowski, *Znaczenie nowej ewangelizacji dla duszpasterstwa młodzieży*, Lublin 2001; W. Przyczyna, *Teologia ewangelizacji*, Kraków 1992; K. Jeżyna, *Moralne przesłanie nowej ewangelizacji. Wezwanie do odnowy Kościoła i świata*, Lublin 2002; tenże, *Maryjny wymiar nowej ewangelizacji w nauczaniu Jana Pawła II*, Salvatoris Mater 5 (2003), s. 278-298; Cz. Parzyszek, *Nowa ewangelizacja – drogą Kościoła do nadziei. Refleksje w oparciu o nauczanie Jana Pawła II*, Ząbki 2010; *Ewangelizacja odpowiedzią Kościoła w Polsce na wyzwania współczesności*, red. W. Przygoda, E. Robek, Sandomierz 2011.

² Na konieczność nowej ewangelizacji można spojrzeć w podwójnej perspektywie: doktrynalnej i kariologicznej. Perspektywa doktrynalna pozwala zrozumieć samą istotę Kościoła, bowiem posłanie ewangelizacyjne nie jest dodatkiem, ale przynależy do istoty Kościoła. Perspektywa kariologiczna wskazuje, że potrzeba nowej ewangelizacji wynika z nowej sytuacji współczesnego świata, a więc nowych wyzwań i zagrożeń, zagrożeń także nowych szans i możliwości głoszenia Ewangelii. Kościół zawsze podejmował misję ewangelizacyjną, uwzględniając uwarunkowania danego okresu historii. Kościół uczestniczą w dziele nowej ewangelizacji, winien przyczynić się do odnowy i przemiany świata.

W posynodalnej adhortacji apostołskiej, *Christifideles laici*, w rozdziale zatytułowanym „*Nadszedł czas nowej ewangelizacji*” znajdujemy głębokie i wyczerpujące uzasadnienie konieczności nowej ewangelizacji także ze względów na nową sytuację świata. Nowa ewangelizacja jest konieczna wskutek szerzenia się zubożnienia, sekularyzmu i ateizmu i to w krajach tradycyjnie katolickich. „Całe kraje i narody, w których niegdyś religia i życie chrześcijańskie kwitły i dały początek wspólnocie wiary żywej i dynamicznej, dzisiaj wystawione są na ciężką próbę, a niekiedy podlegają procesowi radykalnych przemian wskutek szerzenia się zubożnienia, sekularyzmu i ateizmu. Chodzi tu przede wszystkim o kraje i narody należące do tak zwanego Pierwszego Świata, w których dobrobyt materialny i konsumizm, aczkolwiek przemieszane z sytuacjami zaskrajającej nędzy i ubóstwa, sprzyjają zasadzie: «żyć tak, jak gdyby Bóg nie istniał». Otóż zubożnienie religijne i zupełny brak praktycznego odniesienia do Boga nawet w obliczu najważniejszych problemów życiowych są zjawiskami niemniej niepokojącymi i destruktywnymi niż jawny ateizm. I nawet, jeśli wiara chrześcijańska zachowała się jeszcze w niektórych tradycjach i obrzędach, to stopniowo traci ona swe miejsce w najistotniejszych momentach ludzkiej egzystencji, takich jak narodziny, cierpienie i śmierć. W rezultacie, współczesnego człowieka, stojącego w obliczu tajemnic i pytań, na które nie znajduje odpowiedzi, ogarnia rozczarowanie i rozpacz lub nawet pokusa wyeliminowania źródła tych problemów przez położenie kresu ludzkiemu życiu” (ChL 34).

Według Jana Pawła II celem nowej ewangelizacji jest nie tylko odpowiedź na wyzwania stojące przed Kościołem i chęć zaradzenia im tą drogą, ale przede wszystkim pragnienie wypełnienia pewnego programu pozytywnego, ujętego jako zadanie nie tylko dla całego Kościoła, ale i poszczególnych konty-

mentów i krajów. Jest nim odnowa świata, przebudowa całego doczesnego porządku według zasad ewangelicznych, ukształtowanie nowego człowieka i nowego społeczeństwa oraz zbudowanie cywilizacji miłości. Kościół jest instytucją powołaną do ewangelizowania, do głoszenia wszystkim ludziom Dobrej Nowiny, której jest depozytariuszem.³ Tak zakreślony ogólny cel nowej ewangelizacji winien doprowadzić do zbudowania chrześcijańskiej komunii. Budowanie, podtrzymywanie i wzbogacanie jedności wiary we wspólnocie wierzących, jest zasadniczym celem nowej ewangelizacji (por. San José 2 marca 1983 r.).⁴

Chodzi o przenikanie wiary do serc ludzkich, szczególnie młodzieży, inteligencji, robotników oraz rodzin; do struktur społecznych i politycznych.⁵ Nowa ewangelizacja ma pomóc powrócić do wartości moralnych i kulturowych zakorzenionych w tradycji chrześcijańskiej, w odkryciu przez chrześcijan swej tożsamości oraz uzdolnić ich do zbudowania nowej cywilizacji i przyczynić się do ukształtowania przez ludzi silnej wiary nowego społeczeństwa.⁶ Chodzi o zbudowanie nowej ludzkości na drodze kształtowania w świecie nowego stylu życia osoby

---

³ Por. Jan Paweł II, *Przesłanie Ojca Świętego do uczestników Międzynarodowych Kongresów Mariologicznego i Maryjnego w Huelvie*, OR 14(1993), nr 1, s. 10-11; A. Kmieciak, *Posyłam was. Misja Chrystusa Odkupiciela powierzona Kościołowi*, Warszawa 1995, s. 78-80. W. Seremak, *Miłosierdzie Boże a nowa ewangelizacja. Znaki czasu*, dz. cyt., s. 191.

⁴ Por. Jan Paweł II, *Możemy ująć w ręce ster naszej historii*, OR 4(1983), nr 3, s. 31-22.

⁵ Por. tenże, *Nowa ewangelizacja, postęp człowieka, kultura chrześcijańska*, OR 13(1992), nr 12, s. 28-30; tenże, *Eucharystia i ewangelizacja*, [Natal 13.X.1991], OR 12(1991), nr 11, s. 5-6.

⁶ Por. tenże, „*Okaż, żeś jest Matką*”, OR 12(1991), nr 11, s. 7; tenże, *Co to jest wiara*, OR 12(1991), nr 11, s. 13-15; K. Pawlina, *Nowa ewangelizacja i jej realizacja w Polsce pod 1989 roku*, dz. cyt., s. 57-66.

ludzkiej i nowego rodzaju więzi społecznej, poprzez respektowanie zasad ewangelicznych, szczególnie miłości i solidarności⁷. Aby odnowić porządek doczesny tak, by był ukształtowany na miarę wielkości człowieka, konieczne jest włączenie się wszystkich chrześcijan.⁸

Jan Paweł II wskazał, że celem nowej ewangelizacji jest także: odnowa porządku doczesnego, by był ukształtowany na miarę wielkości człowieka;⁹ jednanie ludzi z Bogiem oraz wspieranie dążeń ludzi i narodów do pojednania i zjednoczenia;¹⁰ niesienie nowej nadziei i nowej radości;¹¹ zaproponowanie światu stylu cywilizacji chrześcijańskiej;¹² zaszczepienie u wiernych dążenia do świętości, umożliwienie im ponownego odkrycia wartości chrześcijańskich i ich recepcja oraz udzielenie pomocy w dochowaniu wierności Jezusowi Chrystusowi, a także w przewyciężeniu nieufności i podziałów.¹³ Nowa ewangelizacja ma przyczynić się do tego, by wszyscy usłyszeli orędzie Chrystusa, poznali, że Bóg ich miłuje, oczekuje od nich

---

⁷ Por. Jan Paweł II, *Program ewangelicznej odnowy świata, ludzi i struktur*, OR 4(1983), nr 5-6, s. 6; tenże, *Pomóżcie budować społeczeństwo nowe*, OR 4(1983), nr 5-6, s. 14-15.

⁸ Por. tenże, *Musimy przygotować dla jutra świat na miarę wielkości człowieka*, OR 4(1983), nr 7-8, s. 11-12.

⁹ Por. tenże, *Kulturalna wspólnota kontynentu nie jest zrozumiała bez chrześcijańskiego orędzia*, OR 4(1983), nr 9, s. 14.

¹⁰ Tenże, *Kościół i świat w przededniu wielkiego Jubileuszu Roku Dwutysięcznego*, OR 5(1984), nr 1-2, s. 14-15; J. Rodriguez, *Nowa ewangelizacja Europy w nauczaniu Jana Pawła II*, w: *Nowa Ewangelizacja* (kolekcja „Communio”, t. 8), Pallottinum, Poznań 1993, s. 175-179.

¹¹ Por. Jan Paweł II, *Głosząc Ewangelię pokoju, niesiecie nową nadzieję*, OR 5(1984), nr 6, s. 25-26.

¹² Por. tenże, *Zaproponujcie światu model cywilizacji chrześcijańskiej*, OR 6(1985), nr 2, s. 14.

¹³ Por. tenże, *Nowa ewangelizacja* [Lima 2.II.1985], OR 6(1985), nr 3, s. 19-20.

nawrócenia, z którym winna wiązać się przemiana nie tylko ich życia osobistego, lecz także odnowienie życia rodzinnego i także przeobrażenie struktur społecznych, by respektowały wymogi sprawiedliwości.¹⁴

Do celów nowej ewangelizacji Jan Paweł II zaliczył również odnowę chrześcijańskiej tkanki społeczeństwa i formowanie autentycznych chrześcijan;¹⁵ uczynienie współczesnego świata autentycznie ludzkim, godniejszym zamieszkiwania w nim człowieka, który jest powołany do komunii z Bogiem, i stopniowe „przeobrażenie” wspólnoty ludzkiej w królestwo Boże. W odniesieniu do Europy papież powiedział, że celem nowej ewangelizacji jest zbudowanie cywilizacji jutra, odbudowa kultury europejskiej i odnowa społeczeństwa, by Europie została przywrócona tożsamość i odżyła w niej siła orędzia Chrystusa.¹⁶ Nowa ewangelizacja Ameryki Łacińskiej miała przynieść odnowę wierności Ewangelii,¹⁷ promocję sprawiedliwości i pokoju, zaprowadzenie sprawiedliwego podziału bogactw i poszanowania godności osoby ludzkiej.¹⁸ Ojciec Święty oczekuje, że poprzez podjęcie nowej ewangelizacji wypracuje ona nowy model ewangelizacji i wezwał do budowy nowego społeczeństwa sprawiedliwego podając zasady takiej cywilizacji.¹⁹

¹⁴ Por. tenże, *Ewangelizacja* [Piura 4.II.1985], OR 6(1985), nr 3, s. 24-25.

¹⁵ Por. tenże, *Wobec nowych potrzeb ewangelizacji*, OR 6(1985), nr nadzw. II, s.25; tenże, *Pole działania jest ogromne* [Liège 19.V.1985], OR nr nadzw. II, s.34-35; tenże, *Misja biskupów w Indiach*, OR 7(1986), nr 1, s. 18-19.

¹⁶ Por. tenże, *Chrześcijańska tożsamość Europy*, OR 7(1986), nr 5, s. 17; J. Rodriguez, *Nowa ewangelizacja Europy w nauczaniu Jana Pawła II*, w: *Nowa Ewangelizacja* (kolekcja „Communio”, t. 8), dz. cyt., s. 165-171, 175-176.

¹⁷ Por. Jan Paweł II, „*Odwagi, Ja jestem, nie bójcie się!*”, OR 8(1987), nr 4, s. 17.

¹⁸ Por. tenże, *Nowa ewangelizacja*, [Salto, 9.V.1988], s. 19-20.

¹⁹ Por. tenże, *Macie budować społeczeństwo sprawiedliwe*, OR 7(1986), nr 7, s. 4-5.

O cywilizacji miłości jako zadaniu stojącym przed ludźmi wierzącymi napisał Jan Paweł II w orędziu do młodzieży świata.²⁰

W adhortacji *Christifideles laici* czytamy, że celem nowej ewangelizacji jest ustawiczne kształtowanie dojrzałych wspólnot kościelnych. Wiara w tych wspólnotach ma się ujawniać i urzeczywistniać „jako przyłgnięcie do osoby Chrystusa i do Jego Ewangelii, jako spotkanie i sakramentalna komunია z Chrystusem, jako życie w duchu miłości i służby” (ChL 34). Z nową ewangelizacją wiąże się dążenie Jana Pawła II do zbudowania w Jezusie Chrystusie społeczeństwa sprawiedliwego, wolnego i pojednanego, wyzwolonego z wszelkich form bałwochwalstwa.²¹

Nowa ewangelizacja – w ujęciu Jana Pawła II – ma także służyć przywróceniu jedności chrześcijan, a więc być w służbie ekumenizmu, a także ma pomóc Kościołom lokalnym rozwinąć się i zarazem umocnić ich więź ze Stolicą Piotrową.²² Ponadto, nowa ewangelizacja ma służyć budowie z nowego pokolenia, jakby z „żywych kamieni” Ludu Bożego, Kościoła, i przywrócić pełnię życia jego chrześcijańskim korzeniom, przyczynić się do zbudowania przez ludzi zjednoczonych z Bogiem nowego świata, w którym panować będzie bezinteresowna miłość.²³

---

²⁰ Por. *Orędzie Jan Pawła II do młodzieży całego świata z Okazji Światowego Dnia Młodzieży*, OR 7(1986), nr 11-12, s. 13; Jan Paweł II, *Jako apostołowie nowej ewangelizacji budujcie cywilizację miłości*, OR 8(1987), nr 6, s. 27-28.

²¹ Por. Jan Paweł II, *Rozpoczęta przed 500 laty ewangelizacja trwa nadal*, OR 11(1990), nr 6, s. 7-8; tenże, *Z Chrystusem jesteście silni*, OR 11(1990), nr 6, s. 9-10.

²² Por. tenże, *Co Duch Święty mówi Kościołowi przez doświadczenie wschodniej i zachodniej Europy*, OR 11(1990), nr 6, s. 1, 16-17.

²³ Por. tenże, *Żyjcie pełni nadziei, naśladując Chrystusa*, OR 11(1990), nr 6, s. 20-21.

W czasie swej czwartej pielgrzymki do Polski (2 czerwca 1991 r.) w Rzeszowie, Jan Paweł II powiedział on, że potrzeba dziś nowej wiary, nowej nadziei i nowej miłości, a ponadto, że należy odnowić w sobie świadomość prawa Bożego i bycia odkupionym przez Chrystusa. Cel ten, mimo że postawiony przed Kościołem polskim, odnosi się do zadania spoczywającego na całym Kościele.²⁴ Przypomniawszy, że Europa potrzebuje reewangelizacji. Wyjaśnił, że celem nowej ewangelizacji jest ożywienie obecności Kościoła na wielkim polu chrześcijańskiej miłości i miłosierdzia, jak również w dziedzinie kultury i wśród przemian, dokonujących się po 1989 r. zarówno w Polsce, jak i w Europie, i w ogóle w świecie.

Celem nowej ewangelizacji jest to, by odwieczna prawda Boża trafiła w nowy sposób do człowieka i społeczeństwa, czyli, by Kościół pełniej odczytywał i wypełniał Boży plan, czyniąc to tak, aby była to jak najbardziej adekwatna jego odpowiedź na potrzeby naszych czasów, by była ona „na miarę naszych czasów”.²⁵ W Olsztynie, dnia 6 czerwca 1991 r. Jan Paweł II powiedział, że przed chrześcijanami stoi zadanie odbudowy Kościoła i budowy Kościoła trzeciego tysiąclecia, które będzie wypełnione, jeśli wśród wiernych ukształtowany zostanie nowy styl bycia katolikami, charakteryzujący się tym, że staną się oni zaczynem ewangelicznym.

Celem nowej ewangelizacji jest także odnowa Kościoła, aby z nową mocą wkroczył w trzecie tysiąclecie. W Fatimie, w dniu 13 maja 1991 r. Jan Paweł II nawiązując do adhortacji apostoelskiej *Christifideles laici*, ponownie stwierdził, że odtworzenie chrześcijańskiej tkanki samych wspólnot chrześci-

²⁴ Por. tenże, *Chrześcijanie w pełnym tego słowa znaczeniu*, OR 12(1991), nr 5, s. 14-16.

²⁵ Por. tenże, *By szukać skutecznych dróg reewangelizacji chrześcijańskiej Europy*, OR 12(1991), nr 5, s. 51.

jańskich w krajach ogarniętych laicyzacją czy dechrystianizacją jest konieczne, aby możliwe było odtworzenie chrześcijańskiej tkanki całej społeczności ludzkiej.²⁶ W tych słowach mieści się wizja jedności całego Kościoła i nowego społeczeństwa oraz cywilizacji miłości. Osiągnięcie tego celu jest perspektywicznym zadaniem nowej ewangelizacji. W *Liście Ojca Świętego Jana Pawła II do Braci w biskupstwie na kontynencie europejskim*, skierowanym do jego adresatów z Fatimy, również 13 maja 1991 r., ten cel został wyraźnie ukazany, a akcent postawiony został na potrzebę doprowadzenia na kontynencie europejskim do zbliżenia i współpracy narodów i państw, a także do spotkania, poznania i wymiany wartości między obu tradycjami duchowymi Europy.²⁷ Należy zauważyć, że tak określony cel nowej ewangelizacji uwzględnia zagadnienie ekumenizmu i wypływa z dążenia do jedności całego Kościoła.

Jan Paweł II podczas audiencji generalnej (23 października 1991 r.) relacjonując podróż do Brazylii, którą odbył w dniach od 12 do 21 października 1991 r., powiedział, że zadaniem ewangelizacji, jest przemiana świata w duchu Chrystusowej Ewangelii, takie ukształtowanie chrześcijan, aby byli gotowi podjąć się zbudowania cywilizacji miłości.²⁸ Również Benedykt XVI podczas wizyty biskupów z Brazylii „ad limina” 10 września 2010 r. przypomniał o potrzebie nowej ewangelizacji, gdyż wielu katolików opuszcza Kościół, podczas gdy nastę-

---

²⁶ Por. tenże, *W światłach Fatimy nowa ewangelizacja Europy*, OR 12(1991), nr 7, s. 23-24; ChL 34.

²⁷ Por. *List Ojca Świętego Jana Pawła II do Braci w biskupstwie na kontynencie europejskim*, OR 12(1991), nr 5, s. 25-26; W. Seremak, *Miłosierdzie Boże a nowa ewangelizacja*, dz. cyt., s. 197.

²⁸ Por. Jan Paweł II, *Odwiedziny Kościoła na „Kontynencie nadziei”*, OR 12(1991), nr 11, s. 3-4.

puje raptowna ekspansja protestanckich wspólnot ewangelikalnych i pentekostalnych.²⁹

Celem nowej ewangelizacji według Jana Pawła II jest także pojednanie ludzi z Bogiem i z bliźnimi oraz pojednanie narodów w wymiarze międzynarodowym. Zauważył on, że zjednoczenie kontynentu europejskiego na zasadach Ewangelii stanie się dla Kościoła okolicznością sprzyjającą głoszeniu w świecie prawdy o królestwie Chrystusa.³⁰ Podczas wigilijnego spotkania Jana Pawła II z Polakami, w dniu 24 grudnia 1991 r. powiedział, że celem nowej ewangelizacji jest odnowa człowieka, narodu i ludzkości, czego sprawcą jest Chrystus przychodzący jako prawda i źródło każdej odnowy.³¹

Nowa ewangelizacja jest także niesieniem orędzia Jezusa Chrystusa do wszystkich zakątków świata, ponieważ wielkie jest oczekiwanie zbawienia. Dzieło głoszenia Ewangelii musi odbywać się nieustannie, tak by Chrystus był poznawany przez nowe pokolenia, aby dzięki temu pojednani z Bogiem ludzie zbudowali nowe społeczeństwo. Nowa ewangelizacja ma ogłosić światu tę najważniejszą i niezmienną prawdę chrześcijańską, że Bóg kocha każdego człowieka i że Chrystus przyszedł na ziemię dla naszego zbawienia;³² ma zaowocować pokojem w życiu społecznym, gdyż Ewangelia przyjęta i wprowadzona w życie prowadzi człowieka drogą sprawiedliwości i jest dla

---

²⁹ <http://www.deon.pl/religia/kosciol-i-swiat/z-zycia-kosciola/art.,3007,brazylia-potrzebuje-nowej-ewangelizacji.html>

³⁰ Por. Jan Paweł II, *Przynagleni miłością Chrystusa*, OR 13(1992), nr 1, s. 45.

³¹ Por. tenże, *Dojrzewanie w wolności odzyskanej*, OR 13(1992), nr 1, s.64.

³² Por. tenże, *Kościół patrzy na Maryję z nadzieją*, OR 13(1992), nr 2, s.30-31; A. Silvestrini, *Nowa ewangelizacja w świecie współczesnym*, w: *Nowa ewangelizacja*, kolekcja „Communio”, t. 8, dz. cyt. s. 185-186.

niego każdego dnia światłem, ułatwiającym mu podejmowanie właściwych decyzji.³³ Ma ona pomóc ludziom żyć nowością Ewangelii, czyli nowym życiem w Chrystusie, wprowadzając jedność między Ewangelią a życiem chrześcijanina, oraz przyczynić się do rozszerzania się w świecie chrześcijańskiej kultury i cywilizacji miłości.³⁴

Podjęcie nowej ewangelizacji winno na nowo rozbudzić w chrześcijanach zapał apostołski i skłonić ich do nowych inicjatyw ewangelizacyjnych na całym świecie; dać bodziec, który przyniósłby pomyślne czasy dla ewangelizacji (Santo Domingo 9 do 14 października 1992 r.). Nowa ewangelizacja ma przynieść umocnienie wiary katolickiej w podstawowe prawdy objawione, tak by zaowocowało to odnową życia indywidualnego, rodzinnego i społecznego.³⁵ Celem nowej ewangelizacji jest właściwa odpowiedź na „znaki czasu”, na potrzeby ludzi i społeczeństw żyjących w końcu XX w., na ich dążenia do zaprowadzenia w świecie sprawiedliwości i pokoju oraz pogłębienia i rozprzestrzenienia kultury chrześcijańskiej, jak również ukształtowania się nowego człowieka”³⁶

W przemówieniu, wygłoszonym 15 stycznia 1993 r., do drugiej grupy biskupów polskich przybyłych do Stolicy Apostolskiej z wizytą *ad limina Apostolorum*, Jan Paweł II powiedział, że celem tego nowego etapu ewangelizacji współczesnego

---

³³ Por. Jan Paweł II, *Upowszechniajcie kulturę życia*, OR (13(1992), nr 7, s. 22-24.

³⁴ Por. tenże, *Pięćset lat ewangelizacji Angoli*, OR 13(1992), nr 8-9, s. 31-33.

³⁵ Por. tenże, *Nowa ewangelizacja, postęp człowieka, kultura chrześcijańska*, OR 13(1992), nr 12, s. 22-31; O. Degrijse, *Od „Ad gentes” przez „Ewangelii nuntiandi” do „Redemptoris Missio”*, w: *Nowa ewangelizacja* kolekcja „Communio”, t. 8, dz. cyt. s. 118-120.

³⁶ Por. Jan Paweł II, *Pielgrzymka dziękczynienia, prześlągania i nowego początku*, OR 13(1992), nr 12, s. 4-5.

świata jest odnowienie oblicza ziemi przez głoszenie prawdy o Bogu i o człowieku opartej na Ewangelii,³⁷ jak również urzeczywistnienie wśród wiernych ideału świętości, która ma się przejawiać w świadectwie wiary i miłości okazywanej w codziennym życiu, w podejmowaniu konkretnych czynów.³⁸ Celem nowej ewangelizacji jest także doprowadzenie do odnowy moralnej, gdyż do niej prowadzi poznanie i wypełnianie nauki Jezusa Chrystusa oraz naśladowanie Go (por. VS 106-108).

Podczas VIII Światowego Dnia Młodzieży w Denver (14 sierpnia 1993 r.) Jan Paweł II mówił, że celem nowej ewangelizacji jest zbudowanie cywilizacji sprawiedliwości i miłości, a także obrona życia ludzkiego i uszanowanie godności człowieka.³⁹ Z kolei, w orędziu na IX i X Światowy Dzień Młodzieży, ogłoszonym 21 listopada 1993 r., Jan Paweł II napisał, że celem nowej ewangelizacji jest głoszenie światu ewangelicznego orędzia pojednania i pokoju, czyli wezwania wszystkich do pojednania się z Bogiem, co jest przede wszystkim osobistym przeznaczeniem każdego człowieka ochrzczonego, ale także całej rodziny ludzkiej. Tym celem jest budowanie pokoju w świecie.⁴⁰ Podczas audiencji generalnej (16 marca 1994 r.) Jan Paweł II – nawiązując do adhortacji apostolskiej *Christi-fideles laici* – powiedział, że celem nowej ewangelizacji jest także formowanie wspólnot kościelnych, by składały się one

³⁷ Por. tenże, *Kościół na polskiej ziemi wobec nowych zadań*, OR 14(1993), nr 2, s.19-22.

³⁸ Por. tenże, *Nowa ewangelizacja musi owocować świętością*, OR 14(1993), nr 8-9, s. 22-24.

³⁹ Por. tenże, *Posłannictwo młodzieży w Kościele i w świecie*, OR 14(1993), nr 11, s. 25-27; tenże, *W waszych rękach znajduje się orędzie Ewangelii Życia*, OR 14(1993), nr 11, s. 31-34.

⁴⁰ Por. *Orędzie Ojca Świętego Jana Pawła II na IX i X Światowy Dzień Młodzieży*, OR 15(1994), nr 2, s. 4-5.

z chrześcijan świadomych i wytrwałych w wierze, ożywiających społeczeństwa od wewnątrz, szczególnie tam, gdzie odkupiciel człowieka jest nieznan lub zapomniany, bądź gdzie słaba jest więź między kulturą a Ewangelią.⁴¹

Nowa ewangelizacja winna być odpowiedzią na odczuwaną w świecie potrzebę pojednania. Głoszenie Chrystusa, przybliżanie świata Jego Orędzia, ma pobudzić wszystkich ludzi do jedności i pojednania oraz usunąć konflikty, ogarniające wszystkie dziedziny ludzkiej rzeczywistości: z życia osobistego, rodzinnego, społecznego, narodowego i międzynarodowego, czyli obok zjednoczenia zaowocować pokojem.⁴² Cenna dla zrozumienia powiązania pojednania i pokoju, będących celem dzieła nowej ewangelizacji, jest adhortacja apostołska *Reconciliatio et penitentia*. Jan Paweł II zaakcentował w niej prawdę, że pojednanie dokonuje się na drodze pokuty, oznaczającej wewnętrzną przemianę serca człowieka zachodzącą pod wpływem słowa Bożego i w perspektywie królestwa Bożego i przemianę życia zgodnie z przemianą serca, wyrażającą się w aktach i czynach pokutnych (por. RP 4, 8). Głoszenie Dobrej Nowiny jest przybliżaniem do ludzi Wcielonego Słowa Bożego i daje im możliwość ukierunkowania się na królestwo Boże, co wiedzie do przemiany serca. Z tej prawdy wypływa w Kościele poczucie obowiązku niesienia Ewangelii wszystkim ludom.

Kościół, by mógł skutecznie ewangelizować musi sam być ewangelizowany, otwarty na całościowe i pełne orędzie Dobrej Nowiny, słuchać jej i wprowadzać ją w życie, na co zwrócił już uwagę papież Paweł VI w adhortacji apostołskiej *Evangelii nuntiandi* (por. EN 13). Pojednanie jest ostatecznie owocem

---

⁴¹ Por. Jan Paweł II, *Dziedziny apostołstwa świeckich: uczestnictwo w misji Kościoła*, OR 15(1994), nr 8, s.32-33.

⁴² Por. tenże, *Pojednanie z Bogiem i pojednanie między ludźmi*, OR 4(1983), nr 5-6, s. 3.

pełnej współczującej miłości i miłosierdzia inicjatywy Boga, urzeczywistniającej się i objawiającej w dziele odkupienia dokonanym przez Jezusa Chrystusa. Przedłużeniem tego dzieła zbawczego jest Kościół, w którym ludzie mają przystęp do źródła łaski, wysłużonej na drzewie Krzyża przez Odkupiciela człowieka, czyli czerpią w nim owoce odkupienia. Kościół przepowiada ustawicznie posłanie o pojednaniu, głoszone przez Jezusa Chrystusa, zachęca nieustannie wszystkich ludzi do nawrócenia i uwierzenia w Dobrą Nowinę.

Celem nowej ewangelizacji jest również umożliwienie ludziom poznania tajemnicy Miłosierdzia Bożego i doznania go oraz uświadomienie im potrzeby czynienia miłosierdzia bliźnim, by móc samemu dostąpić miłosierdzia ze strony Boga, ze wszystkimi konsekwencjami takiej postawy dla rodziny, społeczeństwa i świata, jest naczelnym celem ewangelizacji od początku historii Kościoła, a szczególnie nowego jej etapu, jakim jest dzieło nowej ewangelizacji, do której wezwał chrześcijan papież Jan Paweł II.⁴³

Podsumowując wymienione przez Jana Pawła II cele nowej ewangelizacji, można powiedzieć, że winna się ona przyczynić do spełnienia przez Kościół swej misji w świecie współczesnym, a tym samym do rozwiązania problemów, z jakimi Lud

---

43 Por. W. Seremak, *Miłosierdzie Boże a nowa ewangelizacja. Znaki czasu*, dz. cyt., s. 202. Głoszenie i wprowadzanie w życie tajemnicy Miłosierdzia Bożego, która objawiła się nam w Jezusie Chrystusie, jest naczelnym obowiązkiem Kościoła na obecnym etapie dziejów, jak naucza Jan Paweł II w encyklice *Dives in misericordia* (por. DiM 13, 14). To miłosierdzie jest podstawową treścią orędzia mesjańskiego Odkupiciela człowieka i stanowi siłę konstytutywną Jego posłannictwa. Głosząc tę prawdę, Kościół pomaga wszystkim ewangelizowanym ludziom odnaleźć Chrystusa, pojednać się z Bogiem, a w Bogu z bliźnimi, uwolnić się od mocy zła, wejść w trwałą komunie z Bogiem i z bliźnimi, przyjąć Boży pokój i zaprowadzić go w świecie, wraz z przywróceniem Bożego porządku i ładu (Por. DiM 6; RH 13, 18, 20-21).

Boży aktualnie się spotyka. Dzieło nowej ewangelizacji ma doprowadzić do odnowienia więzi chrześcijan z Bogiem i do odbudowy społeczności chrześcijańskiej tam, gdzie zanika oraz do rozbudzenia w ludziach ochrzczonej troski o zbawienie innych, dzięki czemu nadejdzie nowa epoka misyjna, której owocem będzie przeobrażenie całego porządku doczesnego po myśli Bożej,⁴⁴ czyli odnowa zsekularyzowanego świata.

Benedykt XVI podziela cele nowej ewangelizacji podane przez swoich poprzedników. Podczas rozważania przed modlitwą „Anioł Pański” 23 października 2010 roku, w dniu, w którym zakończył się Synod Biskupów Bliskiego Wschodu, nawiązał do słów Pawła VI, że „Kościół jest dla ewangelizacji, czyli po to, aby głosił i nauczał słowa Bożego, ażeby przez niego dochodził do nas dar łaski, żeby grzesznicy jednali się Bogiem, a wreszcie żeby uobecniał nieustannie ofiarę Chrystusa w odprawianiu Mszy świętej, która jest pamiątką Jego śmierci i chwalebного zmartwychwstania (adhortacja apostołska, *Evangelii nuntiandi*, 8 grudnia 1975 r., 14: AAS 68(1976), s. 13). Z tego względu przyszłe Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów w 2012 r. będzie poświęcone tematowi: ‘Nowa ewangelizacja, by przekazywać wiarę chrześcijańską’. Kościół działa w każdym czasie i w każdym miejscu, aby przyjąć każdego człowieka i przekazać mu pełnię życia w Chrystusie”⁴⁵.

W Liście Apostolskim w formie motu proprio „Ubicumque et semper”⁴⁶ Benedykt XVI zauważył, iż na przestrzeni dzie-

---

⁴⁴ Por. RMis 92; J. Górski, *Nowa wiosna Ewangelii. Z zagadnień misyjnych*, Kraków 1993, s. 12-13, 22-31.

⁴⁵ Benedykt XVI, *Nowa ewangelizacja, by przekazać wiarę chrześcijańską*, OR, wyd. polskie, nr 12(2010), s. 43.

⁴⁶ List został podpisany w Castel Gandolfo, 21 września 2010 roku, w święto św. Mateusza Apostoła i Ewangelisty, w szóstym roku pontyfikacji

jów nowa ewangelizacja przyjmowała różne formy i sposoby realizacji, zgodnie z realiami miejsca, sytuacji czy momentu historycznego. Dzisiaj musi się ona zmierzyć między innymi ze zjawiskiem dystansowania się od wiary, które przejawia się coraz bardziej w społeczeństwach i kulturach, które wydawały się być od wieków przeniknięte Ewangelią. Na religijny wymiar życia ludzkiego wpłynęły gigantyczne postępy nauki i techniki, poszerzenie się możliwości życia i przestrzeni wolności indywidualnej, głębokie przemiany gospodarcze, zjawisko migracji oraz mieszanie się ludów i kultur, coraz silniejsze wzajemne powiązania między narodami. Z jednej strony zmiany te przyniosły ludzkości niezaprzeczone korzyści, z drugiej zaś doszło do niepokojącego zagubienia sensu sacrum, prowadzącego do kwestionowania tych fundamentów, które dotychczas zdawały się nie podlegać dyskusji, jak wiara w Boga stworzyciela, otaczającego człowieka swą opatrnością, objawienie Jezusa Chrystusa jedynego zbawiciela i wspólne pojmowanie podstawowych doświadczeń człowieka, takich jak rodzenie się, umieranie, życie rodzinne, odniesienie do prawa naturalnego.⁴⁷

W tym kontekście Benedykt XVI uważa za właściwe, by cały Kościół podjął wysiłek misyjny, zdolny do krzewienia nowej ewangelizacji. Odnosi się ona przede wszystkim do Kościołów utworzonych już dawno temu, które jednakże żyją w bardzo zróżnicowanych warunkach. Na niektórych obszarach, pomimo postępującej laicyzacji praktykowanie wiary jest nadal żywe i jest głęboko zakorzenione w duszy całych narodów. W innych regionach wyraźniej widać dystansowanie się całych społeczeństw wobec wiary, wraz ze słabszą tkanką

---

tu Benedykta XVI. Polski przekład Listu Apostolskiego *Ewangelia zawsze i wszędzie (Ubicumque et semper)* znalazł się w: OR, wyd. polskie, nr 1(2011), s. 11-13.

⁴⁷ Por. tamże, s. 12.

kościelną, choć niepozbawioną elementów żywotności. Istnieją też regiony niemal całkowicie zlaicyzowane, gdzie światło wiary powierzone jest świadectwu małych wspólnot. „Te ziemie, które potrzebowałyby ponownego pierwszego głoszenia Ewangelii, wydają się być szczególnie odporne na wiele aspektów orędzia chrześcijańskiego”.⁴⁸

SUMMARY

Article I show the role of the new evangelization in the modern world. The author referring to the documents of the Magisterium of the Church and papal speeches, points to the objective of a new evangelization - it can be claimed that it should contribute to the fulfillment of the mission in the modern world by the Church and thus to resolving problems people of God face now.

---

⁴⁸ Tamże, s. 13.